

MÜNEBBİHAT, 2. DERS*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihi ecmaîn...

Cenâb-ı Feyyâz-ı mutlak ve Rabbü'l-felak Hazretleri, cümlemizi mağfurîn zümresine ilhak eylesin... Bu mübarek Ramazan-ı Şerif'te onun hürmetine, sevgililerinin hürmetine, Rasûl-i Ekrem'in hürmetine, hepimizi sevdiği, razı olduğu kullarının arasına kabul etsin...

İnsan olmak çok zor şey... Çok zor ama... Tayyare yapmaktan zor... Füzeler yapmaktan zor... Hepsinden zor... Allah muînimiz olursa, oluruz. Muînimiz olmazsa, kendi halimize öyle olgun, kâmil bir müslüman olmamız çok zor...

Bu kitabı okuyor insan... Okudukça bakıyor kendine... Onlar nerede, biz nerede?

a. Alimlerin Meclisine Devam Edin!

Efendimiz SAS'in şu sözü, çok şayân-ı dikkat:

خَصَلْتَانِ لَا شَيْءَ أَفْضَلُ مِنْهُمَا إِلَّا إِيمَانُ بِاللَّهِ
وَالنَّفْعُ لِلْمُسْلِمِينَ

(*Hasletâni lâ şey'e efdale minhümâ*) “İki huy

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

vardır ki, ondan daha efdal bir şey yoktur:

1. Birisi, (*El-îmânü bi'llâh*) “Allah-u Teâlâ’ya iman.”

2. İkincisi, (*Ve’n-nef’ü li’l-müslimîn*) “Müslümanlara faydalı olmak.”

Müslümanlara faydalı olmak... Çeşitli faydalar var... Meselâ, bir fakire ev alıverirsin... Yemeğini verirsin, karnını doyurursun... Üstüne başına bakarsın, para yardımı yaparsın... Çok iyi şeyler; fakat bu bir fayda temin etmez. E, adam yaşar, ölür gider. Asıl müslümanlara fayda, onun imanını kuvvetlendirecek, imanını sağlamlaştıracak bilgi lazım!

Onun için, alt tarafta da diyor ki: ki:¹

عَلَيْكَ بِمُجَالَسَةِ الْعُلَمَاءِ

(طب. عن أبي أمامة)

(*Aleyke bi-mücâleseti’l-ulemâ*) “Ulemâ meclislerine devam et! Çünkü senin imanının kuvvetlenmesi ancak bununla kâimdir.”

Çünkü²

¹ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VIII, s.199, no:7810; Deylemî, *Müsnedü’lFırdevs*, c.III, s.196, no:4550; *Et-Tergîb ve’t-Terhîb*, c.I, s.63, no:162; Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.I, s.334, no:518; Ebû Ümâme RA’dan. (Lokman Hekim’in oğluna yaptığı nasihatlerden.)

Kenzü’l-Ummal, c.X, s.170, no:28881; *Camîü’l-Ehadis*, c.IX, s.155, no:8129.

² Müslim, *Sahîh*, c.I, s.74, no:55; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.704, no:4944; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.156, no:4197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16982; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.435, no:4574; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Ta-

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

م. د. ن. حم. عن تميم الداری؛ ت. ن. حم. طس. عن أبي هريرة؛ حم. طب. ع. عن ابن عباس؛ ك. ر. عن (ثوبان)

(*Ed-dînü en-nasîhah*) “Din nasihatla kâimdir.”

Nasihat dinlemeyen kulaklar anarşist olur. İnsanları yola getirecek şeyler nasihatle olmuş... SAS Efendimiz insanlara ne kılıç kullandı, ne

---

berânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1260; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.79, no:7164; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.53, no:2706; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Temîm ed-Dârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.324, no:1926; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.157, no:4199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.107, no:1271; İbni Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.383; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.I, s.346; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.115, no:1905; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:11198; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.259, no:2372; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no:92; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.67, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.412, no:531; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.133, no:2923; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IX, s.307; Sevbân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 293; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7197, 7201, 8774, 8776; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:699 ve c.II, s.305, no:1324; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XXXIX, s.230, no.42406; ;RE. 97/11.

top tüfek kullandı. Onlara yaptığı nasihatlerle, Kur'an nasihatleriyle hepsi –Allah'a Őükür– kâmil, olgun kimseler oldular. Seviyelerine eriŐmeye imkân olmayan, yüksek rütbelere nil oldular. Sırf Kur'an'ı dinlemeleri dolayısıyla...

Onun da bugün varisleri alimler... Bize dini ğretecekler, telkin edecekler. Allah da bizim kalblerimize hidayet ihsan buyurursa, biz de onlardan istifade ederek, Allah'ın sevgili kulu olmaya çalıŐacađız. Onu için, buna çok dikkat etmeli! İnsanlara asıl fayda verecek, insanların kemline sebep olacak bilgileri ğretmeli! Onun için, Kur'an kursu müesseselerine son derece dikkat etmeli!

Bugün İstanbul'da aŐađı yukarı  yüz bin ocuk okuyor.  yüz bin ocuk Anadolu'dan geliyor, burada mekteplere gidiyor. Kimisi mühendis oluyor, kimisi mimar oluyor, kimisi doktor oluyor... Oluyor ama dinini bilmedikten sonra bu bilgilerin faydası olmuyor. Dünyada istifade eder tabii... Dünyada istifade eder amma, öldükten sonra bir Şey yok elinde... Onun için dinini öğrendikten sonra ne olursan ol; atomcu ol, tayyareci ol, uçucu ol, doktor ol, mühendis ol... Ne olursan ol ama dinini bil! İyi bil ama... Onun için dini bize bildirecek müesseselerin başında Kur'an kursları geliyor. Evvel Kur'an okumasını ğreneceğiz... Sonra da Kur'an bize ne diyor, onu ğreneceğiz... Sonra da, Peygamber SAS'in buyruklarını ğreneceğiz. Eh kendimizi onlara uydurabilirsek, ne mutlu bize... Uyduramazsak, o zaman da ne yazık bize!

b. Akıllı Kimse Ahireti Tercih Eder

Yahyâ ibn-i Muaz RA'ın sözü kalmıştı, dün okurken:

وَعَنْ يَحْيَى بْنِ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَا عَصَى اللَّهُ
كَرِيمٌ وَمَا آثَرَ الدُّنْيَا عَلَى الْخَيْرَةِ حَكِيمٌ

(*Ve an yahyebni muazin radiya'llàhu anh*)
Yahyâ ibn-i Muaz RA'dan:

1. (*Mâ asa'llàhu kerîmün*) “Hiç bir kerim insan Allah'a isyan etmez! Kerim sıfatına nail olan insanın, Allah'a isyan etmesine imkân yok!
2. (*Ve mâ âsere'd-dünyâ ale'l-âhireti hakîmün*) “Hikmet sahibi olan bir insan da, dünyayı ahiret üzerine tercih etmez!” Akıllı başında olan bir insan, dâimâ ahiretini düşünür ve ahireti için hazırlanır.

c. Şehvet ve Kibirden Olan Günahlar

عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ كُلُّ مَعْصِيَةٍ عَنْ شَهْوَةٍ فَإِنَّهُ
يُرْجَى غُفْرَانُهَا وَكُلُّ مَعْصِيَةٍ عَنْ كِبَرٍ فَإِنَّهُ لَا
يُرْجَى غُفْرَانُهَا لِأَنَّ مَعْصِيَةَ إِبْلِيسَ كَانَ أَصْلُهَا مِنَ
الْكِبَرِ وَزَلَّةُ آدَمَ كَانَ أَصْلُهَا مِنَ الشَّهْوَةِ

Süfyân-ı Sevrî denilen, İmâm-ı Azam'ın ayarında bir müctehid daha var. Bunun mezhebi yaşamadı. Zamanında yaşadı, sonra kayboldu.

Büyük bir zat... O da diyor ki:

1. (*Küllü ma'siyetin an şehvetin*) Her bir günah ki, işlenir. Ama bu, şehvetten ileri gelen günahlar... (*Feinnehû yürcâ gufrânühâ*) Şehvetten nâşı olan her bir günahın mağfiret olunması umulur.

Ma'siyetler iki kısımdır. Birisi aşikâr, birisi gizli. Gizli olan ma'siyetlere necâset-i mâneviyye diyorlar. Necâset-i mâneviyye. Kibir, gözükmeyen ortada bir şey... Gurur, hased, kin, şehvet... Bunlar saklı içerde. Bunların dışarıda bir alâmeti yok, görülmez. Bunlara mânevî günahlar diyorlar ki... Öteki günahlar; pislik, hamama gidersin, yıkanırınsın, temiz olur. Ama bunlardan yıkanmakla temiz olmak mümkün değil. Bunların çaresi tevbe. O tevbe de yapmak kolay bir şey değil... Tevbeyi yapmak kolay da, tövbede durabilmek hüner...

2. (*Ve küllü ma'siyetin ani'l-kibri*) “Gururdan, kibirden, hasedden, gadabdan ve buna benzer sâir şeylerden olan ma'siyetler ise; (*feinnehû lâ yürcâ gufrânühâ*) onun mağfireti umulmaz.”
“—Neden?”

İşte Firavun var ya, o Firavun'un,

أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى

(النارعات:٢٤)

(*Ene rabbükümü'l-a'lâ*) “Ben sizin en büyük rabbinizim!” (Nâziât, 79/24) deyişi kibirden dolayı, büyüklendiğinden dolayı... Büyükleme iyi değil... Büyüklendi miydi, onun cezası

çabuk geliyor. İnsan ondan da kolaycacık tevbe edemiyor. Tevbe etmek de kolay değil yâni... Edemiyor.

(*Li-enne ma'siyete iblîs, kâne asluhâ mine'l-kibri*) "İblis'in ma'siyetinin aslı kibirdir." Gurur bırakmıyor onu... Yaptığı günahlardan dolayı bir daha af da dileyemiyor; af olunamıyor.

(*Ve zelletü âdeme*) "Adem AS'ın zellesi, hatası, (*kâne asluhâ*

mine'ş-şehveh) şehvetten neş'et etti." Allah "Yeme!" dedi. Yemeyin denilen meyvadan yedi, aldandı. O yediğinden dolayıdır ki, onun affı umulur.

d. Gülerek Günah İşleyen Kimse

وَعَنْ بَعْدِ الزُّهَّادِ مَنْ أَذْنَبَ ذَنْبًا وَهُوَ يَضْحَكُ فَإِنَّ
اللَّهَ يُدْخِلُهُ

النَّارَ وَهُوَ يَبْكِي وَمَنْ أَطَاعَ وَهُوَ يَبْكِي فَإِنَّ اللَّهَ
يُدْخِلُهُ الْجَنَّةَ وَهُوَ يَضْحَكُ

(*Ve an ba'di'z-zühhâd*) Bazı zâhidler demişler ki:

1. (*Men eznebe zenben ve hüve yadhakü*) Bazı cahiller var ya; güle güle içki içerler, kötü yerlerde bulunurlar... (*Feinna'llâhe yüdhilühü'n-nâra ve hüve yebkî*) Bunun akıbeti ağlaya ağlaya cehenneme girmektir. Güle güle günah işliyordu, fakat ahirette ağlaya ağlaya

cehenneme girmesine vesîle oluyor.

2. (*Ve men etaa*) Her kim Allah'a itaat eder. (*Ve hüve yebkî*) Aynı zamanda da ağlıyor. Hem itaat ediyor, hem de ağlıyor. İmam-ı Azam gibi... (*Feinna'llahe yüdhilühü'l-cennete ve hüve yadhakü*) Onu da cennete gülerek korlar.”

Ne iş yani... İmam-ı Azam Hazretleri'ni tarif ederler de:

“—Gece namaz kılıyor. Camiden çıkmıyor, yatsıdan sonra; namaz kılıyor.”

Bazı gözleyiciler, “Bakalım, ne yapıyor?” diye, girerler içeri saklanırlarmış. Gözlerinden yaşlar şıp, şıp diye hasıra damlıyor. Ne iş ya Rabbi! Ne hikmet...

e. Günahta İsrarın Zararı

وَعَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا صَغِيرَةَ مَعَ
الْإِضْرَارِ وَلَا كَبِيرَةَ مَعَ الْإِسْتِغْفَارِ

(الدیلمی عن ابن عباس)

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyorlar ki:³¹ (*Lâ sağîrete mea'l-ısrâr*) “Bir günaha ısrar ediyormusun, o sağîre olmaz artık, sağîrelikten çıkar.” Meselâ, bir sigara içmek kerahattir derler. Fakat iki, üç, dört, yedi, sekiz olunca büyük günah oluyor sonunda... Bir yerden

³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.199, no:7994; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.456, no:7268; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.44, no:853; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.218, no:10238; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2072, no:3071; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVI, s.452, no:17251.

okumuştum ki, “Sekiz tane küçük günah, bir tane büyük günah olur.” diyerekten kulağımda kalmış. Bazı insanlar ehemmiyetsiz derler, ufak günahlara kıymet vermezler. “Ufak günah canım!” derler. Efendimiz diyor ki: “Hayır, günahın ufağı olmaz. Daima yapıyorsun onu, o büyüyor.” Bir mısır tanesi, bir daha ko, bir daha ko... Ohooo, bir yığın oldu o... Ufak ama birikiyor, yığın oluyor. 2. (Ve lâ kebîrete mea’l-istiğfâr) “Ne kadar günahın büyük olsa da, mâdem ki istiğfar ediyorsun, tevbekâr oluyorsun; o da kalmaz.” Büyük günahlar da istiğfar ile yok oluyor. Hatâ ediyor insan; arkasından tövbe ediyor, nedamet diliyor. O da dayanamıyor, yok oluyor inşallah...

f. En Büyük Düşman Nefis

وَعَنْ بَعْضِ الْحُكَمَاءِ مَنْ تَوَهَّمَ أَنَّ لَهُ وَلِيًّا أَوْلَى
مِنَ اللَّهِ قَلَّتْ مَعْرِفَتُهُ بِاللَّهِ وَمَنْ تَوَهَّمَ أَنَّ لَهُ عَدُوًّا
أَعْدَى مِنْ نَفْسِهِ قَلَّتْ مَعْرِفَتُهُ بِنَفْسِهِ

Bazı hakîmler demişler ki:

1. (Men tevehheme enne lehû veliyyen evlâ mina’llâh) Dünya büyüklerinden bir büyüğü kendisine velî ediyor da, Allah-u Teâlâ’yı unutuyor. “Filân adam benim velîmdir!” diyor. Büyük adam... Ona arkasını dayıyor. (Kallet ma’rifetühû bi’llâh) Bu adamın Allah’a ma’rifeti yok demektir. Çok az... Allah’ı bırakmış, başkasına dayamış arkasını... Ondan

dolayı gururlanıyor. Bunun ma'rifeti azdır diyor.

2. (Ve men tevehheme enne lehü adüvven a'da min nefsihî, kallet ma'rifetühû bi-nefsihî) Birisi de düşman olarak, "Ah filan düşman yok mu? İngiliz, Fransız, Alman..." filân diyor, düşman olarak onları tanıyor. "Asıl senin düşmanın nefsendir. Nefsinden daha başka düşman arıyorsun; senin de nefsine bilgin az..." diyor.

Nefsine bilgin sağlam olsa, asıl düşman senin nefsin olduğunu bilirsin. Seni kemâle ulaştırmaya mâni oluyor. Hayırlarına mâni oluyor, birçok iyiliklere mâni oluyor. Binâen aleyh, asıl düşman senin kendi nefsin..." diyor.

g. Kalbin ve Dilin Bozulması

وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي قَوْلِهِ
تَعَالَى ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ (الرُّومِ) قَالَ
الْبَرُّ هُوَ اللِّسَانُ وَالْبَحْرُ هُوَ الْقَلْبُ

فَإِذَا فَسَدَ اللِّسَانُ بَكَتْ عَلَيْهِ النُّفُوسُ وَإِذَا فَسَدَ
الْقَلْبُ بَكَتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ

Bir de Ebû Bekr-i Sıddîk RA, (Zahere'l-fesâdü fi'l-berri ve'lbahri) "Karada ve denizde fesad zâhir oldu." (Rûm, 30/41) ayet-i kerimesi için diyor ki:

(Elberru, hüve'l-lisân) "Kara, dildir. (Ve'l-bahru, hüve'l-kalb)

Deniz de kalptir.” diyor. Kur’an’daki mânâyâ bak! Orada karadan, denizden bahsederken; “Karadan murad dildir, denizden murad kalptir.” diyor. Fesad bu ikisinde de var...

Denizde ne fesad olacak, deniz Allah’ın suyu... Kara da Allah’ın toprağı... Toprağın ne kabahati var? Denizin ne kabahati var? Fesad asıl dil ile gönülde... Bu ikisini kaybettin mi elden, felâket...

1. (*Feizâ fesede’l-lisân*) “Dil yalan söylüyor, fenâ söz söylüyor... Hatır kırıyor, gönül yıkıyor... (*Beket aleyhi’n-nüfûs*) Buna, insanlar ağlar. Bu, hatır kırıcı, gönül kırıcı adama ağlar insanlar...

2. (*Ve izâ fesede’l-kalb*) Bu sefer gönül fesad... Kendi kendine, kötü kötü şeyler besliyor gönlünde... (*Beket aleyhi’l-melâikeh*) Ona da melekler ağlar.

Bunu bir yerde okudum bugün de, diyor ki:

“—Kâbe-i Muazzama’da oturma! Çünkü burada, günahı işlemedikçe, içinden gelir bir şeyler ya; ‘Şu fenalığı yapayım, bu fenalığı yapayım!’ diye. Fakat aklın başına gelir, tevbe edersin, yapmazsın; günah yazılmaz.

Fakat Kâbe’de içinden böyle bir şey geçirdin miydi, derhal o yüz bin günah yazılır. Onun için Hazreti İbn-i Abbas, Mekke’de oturmadı, Taif’e kaçtı. Bu günahdan dolayı, orda barınmak zor... Gayet kendini uyanık tutacaksın!

h. Şehvet ve Sabrın Sonuçları

قِيلَ: إِنَّ الشَّهْوَةَ تُصَيِّرُ الْمُلُوكَ عَبِيدًا

وَالصَّبْرُ يُصَيِّرُ الْعَبِيدَ مُلُوكًا إِلَّا تَرَى

إِلَى قِصَّةِ يُوسُفَ وَزُلَيْخَا

Denilmiş ki:

1. (*İnne's-şehvete tüşayyiru'l-mülûke abîden*)
“Muhakkak ki şehvet, melikleri köle eder.”
Şah'ı köle ettiği gibi...

Şehvet çok fena şey; Allah muhafaza etsin...
İşte hayvanlarda

görüyoruz ya... Şehvetleri geldiği vakitte nasıl birbirlerine hücum ediyorlar, vurup kırıyorlar, koparıyorlar. Bu insanda da aynı şey mevcut... Onun için, bunu yenmek, pehlivanları yenmekten daha zor! Pehlivanları yenmek mümkün de, bu insanın şehvetini yenmesi çok zor...

2. (*Ve's-sabru yüşayyiru'l-abîde mülûken*)
“Sabır da, köleleri melik yapar. (*Elâ terâ ilâ kıssati yusuf, ve züleyhâ*) Görmüyor musun Yusuf AS ve Züleyhâ'nın kıssasını? Yusuf köle oldu, fakat sonra Mısır'a melik oldu. Ne sebebiyle? Sabrı sebebiyle...” Öteki Şah idi; şahlık gitti elden, oldu şimdi bir köle...

i. Aklını Emir Edene Ne Mutlu!

قِيلَ: طُوبَى لِمَنْ كَانَ عَقْلُهُ أَمِيرًا وَهَوَاهُ أَسِيرًا

وَوَيْلٌ لِّمَن كَانَ

هَوَاهُ أَمِيرًا وَعَقْلُهُ أَسِيرًا

Denilmiş ki:

1. (*Tubâ li-men kâne aklühü emîren*) “İnsanın aklı emiri olursa, o insana müjdeler olsun!” Çok iyi, aklını kullanabiliyor. (*Ve hevâhü esîrâ*) “Hevâsına da uymuyor. Hevâsına uymayan adam, aklı kendisine emir... Ooo, ne mutlu o adama!”

2. (*Ve veylün li-men kâne hevâhü emîren*) “Eğer arzusu emirse... Hevası, arzusu, isteği onun emiri...”

“–Şunu yapalım bu akşam!”

“–Yapalım...”

“–Bunu yapalım!”

“–Yapalım...”

Bugün akşam dinledim de: Yedi-sekiz tane eşkiya delikanlı bir evi basmışlar. Yedi tane delikanlıyı kesmışler. O delikanlılarla da hiçbir ilgileri yokmuş. Yalnız onların örgütüne girmediklerinden dolayı, onlara kin beslemışler. Basmışlar yakalamışlar; yedisini de kesmışler adamların... Bir kısmını Eskişehir yoluna götürüp kesmışler. Bir kısmını evlerinde kesmışler. Hâkim, idamlarını istiyordu onların...

Yâni, bunların şimdi hiçbir kabahatleri yok! Kabahatleri olmadığı halde, insan bu kadar canavar oluyor yani. Emeline nail olmak için...

E, aptal insan! Sen elde bir maşasın, seni arkadan oynatan var! Hacivat'la Karagöz vardı, vaktiyle bizim çocukluğumuzda... Perdenin arkasında oynar, biz de onları seyrederdik. O, oyunda değil ki, onu oynatan var... Şimdi, bu oynatanlara akli ermiyor çocukların, canlarını da feda ediyorlar. Allah esirgeye...

j. Günahları Terk Etmenin Karşılığı

قِيلَ مَنْ تَرَكَ الذُّنُوبَ رَقَّ قَلْبُهُ وَمَنْ تَرَكَ الْحَرَامَ
وَأَكَلَ الْحَلَالَ صَفَّتْ فِكْرَتُهُ

Denilmiş ki:

1. (*Men tereke'z-zünûb, rakka kalbühû*) “Günahları terkeden insanların kalpleri yumuşak olur.” Mahzun olur. Ağlar, sızlar, yalvarır Allah'a...

2. (*Ve men tereke'l-haram*) Haram da günah ya, onu da ayrıca yazmış. “Kim haramı terk ederse, (*ve ekele'l-halâl*) helâlî da yerse; (*saffet fikretehû*) kafası çok güzel, temiz olur. İyi düşünür, iyi düşünceli insan olur.”

k. Aklın Olgunluğu

قِيلَ إِكْمَالُ الْعَقْلِ إِتِّبَاعُ رِضْوَانِ اللَّهِ تَعَالَى
وَاجْتِنَابُ سُخْطِهِ

Denilmiş ki:

(*İkmâlü'l-akl*) “Aklın kemâli...” Herkeste bir

akıl var ya şimdi. Bunun hangisi olgun akıl, kâmil akıl? (*İttibâu rıdvânî'llâhi teâlâ*)

“Allah-u Teâlâ'nın rızâsına ittiba etmek...”
Allah-u Teâlâ kimlerden memnun, nelerden memnun; bunları yapıyor. Allah-u Teâlâ'nın rızâı olmadığı şeyleri de terk ediyor. (*Ve'ctinâbü sehatihî*) “Emrine itâat ve gazabından ictinâb...”

I. Gurbet Anlayışı

قِيلَ لَا غُرْبَةَ لِلْفَاضِلِ وَلَا وَطْنَ لِلْجَاهِلِ

Onun için demişler ki:

1. (*Lâ gurbete li'l-fâdil*) “Fâzıl adama gurbet yoktur. Dünyayı dolaşsa, hiç gariplik çekmez. Her yerde dost bulur.”

2. (*Ve lâ vatane li'l-câhil*) “Cahil, vatanında da gariptir. Kimseyle geçinemez çünkü... Önüne gelenle kavga eder. Vatanında da rahatı olmaz.”

m. Ma'rifetin Alâmeti

قِيلَ حَرَكَةُ الطَّاعَةِ دَلِيلُ الْمَعْرِفَةِ كَمَا أَنَّ حَرَكَةَ
الْجِسْمِ دَلِيلُ الْحَيَاةِ

Denilmiş ki:

(*Hareketü't-tâati delîlü'l-ma'rifeh*) “Şimdi namaz kılıyoruz ya, yatıyoruz kalkıyoruz. Bu bir hareket... Bu hareket, o kimsenin Allah'ı bilgisinin alâmetidir. Nitekim, (*hareketü'l-cismi delîlü'lhayâh*) vücudun hareketi, ölmediğine

alâmettir.” Ölü olsa, kıyılayamayacak.

Vücudun hareketi ölmediğine alâmet olduğu gibi; gönüllerin de hareketi, taatlerin yapıışıdır. O da ma’rifet-i ilâhiyyenin kendisinde mevcut olduğuna alâmettir.

n. Hatâların Başı Dünya Sevgisi

Şimdi burada bir hadis var, bunu herkes de bilir:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْلُ جَمِيعِ
الْخَطَايَا حُبُّ الدُّنْيَا

وَأَصْلُ جَمِيعِ الْفِتَنِ مَنَعُ الْعُشْرِ وَالزَّكَاةِ

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş:

1. (*Aslü cemii’l-hatâyâ hubbü’d-dünyâ*)
“Hataların başı dünya sevgisidir.”

Günahlar çok ya; yüzlerce... İşte 550 tane günah yazmışlar, mâlûm... Fakat bunların bir başı var... Başı *hubbü d-dünya*, dünya sevgisi...

E, bu dünyada oturduğumuz için, sevmemek de mümkün değil... Ev yapacaksın, çoluk çocuk evlendireceksin... Kendin de harcayacaksın, yaşayacaksın bu dünyada... Bir iş lâzım!.. Biz öyle eski zamanın kâmilleri gibi, bir lokmayla, bir hırkayla geçinemeyiz ki...

2. (*Aslü cemii’l-fiten*) “Bütün fitnelerin başı da, (*men’ul-uşri ve’z-zekât*) öşür ve zekâtı vermemek.”

O anarşiler manarşiler. 16 Bunların hepsinin başı

o... Öşürle zekât kalktı mı, fitneler de kalkacak ayağa, ayaklanacak.

Şimdi ilk şeyde, köylüden öşrü kaldırdık. Köylüye dedik ki, öşür kalktı, rahat et... Oh dedi, sevindi. Çünkü öşrü vermek de zor bir işti. Öşür kalkınca, zekât da artık müslümanların keyfine kaldı. İsteyen müslüman verir, isteyen de vermez.

o. Ölüm Ansızın Gelir

قَالَ شَاعِرٌ إِشْعَارًا يَا مَنْ بَدُنِيَاهُ اشْتَغَلُ قَدَغَرَهُ
طُولُ الْأَمَلِ أَوْلَمْ يَزَلْ فِي غَفْلَةٍ حَتَّى دَنَا مِنْهُ
الْأَجَلُ الْمَوْتُ يَأْتِي بَغْتَةً وَالْقَبْرُ صُنْدُوقُ الْعَمَلِ
إِصْبِرْ عَلَى أَهْوَالِهَا لَا مَوْتَ إِلَّا بِالْأَجَلِ

Şâir demiş ki: (*Yâ men bi-dünyâhü iştegal*) “Ey dünyasıyla meşgul olan kimse! (*Kad garrahu tûli’l-emel*) Seni uzun emel aldatıp duruyor.” Şu kadar sene yaşarım... Şu da lazım, bu da lazım... Birçok emel var insanda... Şimdi bu emeller seni aldattı. (*Evelem yezel fî gafletin*) “Sen bu uykuda ne kadar uyuyacaksın daha? (*Hattâ denâ minhü’l-ecel*) Bakıyorsun ki bir gün, ecel geliverdi.” Ondan sonra senin emellerin filan hepsi suya düşüyor. Bir şeyler yapacaksın ama bir türlü nail olamıyorsun... (*El-mevtü ye’tî bağteten*) “Ölüm ansızın gelir.” Ansızın gelir ama evvela bir elçisi de vardır. Belin ağrır, bacağın ağrır... Karnın ağrır, başın ağrır... O ölümün elçisi onlar... Aklını başına

al, diyor. Sonra ölüm ansızın gelir vesselâm... (Ve'l-kabrü sandûku'l-amel) “Kabir, amellerin sandığı...” Kızların çeyiz sandığı olduğu gibi... Oraya doldururlar. Kabir de senin amellerinin sandığı... Neleri götürdüysen buradan oraya amel olarktan, onlar senin karşına çıkacak... İyilikler götürdüysen, ne mutlu sana! Onun için Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁴

القَبْرِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفْرِ
النِّيرَانِ

(ت. عن أبي سعيد)

(El-kabru ravdatün min riyâdı'l-cenneti) “Kabir, mü'mine cennet bahçelerinden bir bahçe olur, (ev huftratün min huferi'nnîrân) veyahut kâfire cehennem çukurlarından bir çukur olur.”

“–Nasıl?”

Canım bugün önümüzde bak, televizyon var! Şöyle karşıdan bakıyoruz: Oooo, her yeri seyrediyoruz... Ne gördük, ne ettik, ama gözümüzün önünde, birçok yerleri seyrediyoruz işte...

İşte, mezar da böyle... Oraya gireceğiz. Girdikten sonra eğer cennetliksek, o cennetteki

⁴ Tirmizî, Sünen, c.VII, s.500, no:2384; Deylemi, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.231, no:4682; Ebû Said el-Hudri RA'dan.

Taberani, Mu'cemü'l-Evsat, c.VIII, s.271, no:8613; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.546, no:42109; Keşfü'l-Hafa, c.II, s.90, no:1853; Câmiü'l-Ehâdis, c.XXVIII, s.432, no:41805.

yerimiz böyle, televizyondaki gibi bize gösterilecek. Orada bakacaksın:

“—Ooo, ne mutlu bana... Köşkler benim. Bu saraylar benim. Bu cennetler benim... Oooh!” diyeceksin.

Unutacaksın ölümü...

E, maazallah, imandan, amel-i salihden mahrum olarak, dinsiz olarak gittiye; ona da cehennemdeki yeri gösterilir. Onu görecek. Yılanlar, çıyanlar, akrepler; çeşitli azap şeyleri... O, orada artık eriyecek mi eriyecek, işte artık... Vayy... Nedâmet...

“—Tekrar beni dünyaya çıkar da ya Rabbi, bak yapar mıyım?” diyecek amma, bir daha çıkar mı ya?

Onun için, (*İsbir alâ ehvâlihâ*) “Bundan sonra sen, o kabrin hâline razı olacaksın, sabredeceksin, başka çaren yok... (*Lâ mevte illâ bi'l-ecel*) Ölüm de gelmez, ancak ecele gelir.”

Ecel... Nefes var bizde ya, alıp veriyoruz. Bu alınan nefesler bizim sermayemizdir. Bin mi, yüz bin mi, beş yüz bin mi? Adama nefes verilmiştir. Bu nefesler bitmeyince, insan ölmez. İnsanın ölümü bu nefeslerin bitişine bağlı...

Binaen aleyh, sen bu nefesleri mümkün merteye boşa kaçırmamağa çalış! Öyle hevâ ü heves, zevk ü sefâ peşinde bu nefesler kaybolunca, Cenâb-ı Hak soracak kıyamette:

“—Bu sana verdiğim ömrü nereye harcadın?” “—Zevk ü sefâ peşinde, şurada burada erittim.”

“—E, olur mu?”

Allah kusurlarımızı affetsin.

Şimdi bu ikişerli kısımdı. Gelecek ders de *babüselâsi*'ye, üçer üçer cümlelere geleceğiz. Allah cümlemizi affetsin...

Bugün bir efendi geldi. Bir caminin müezziniymiş. Bizim Doktor Mazhar'a gitmiş:

“—Ben zayıfım, korkuyorum! Orucu kışa bıraksam da, kışın tutsam olmaz mı?” demiş.

O da bana yollamış, “Git hocama sor!” diye...

Dedim:

“—Ben senden çok zayıf idim vaktiyle... Bugün de yesem, câizdir. Bize Allah-u Teâlâ izin de veriyor; tutsak da olur, tutmasak da... Çünkü bundan sonra gençleşeceğimiz yok...”

Hasta tutmaz orucu ama iyi olduktan sonra tutacak... Bizden bundan sonra iyi olma vakti gayri geçmiş. Onun için dedim ki:

“—Sen ölmezsin korkma! Daha sağlam olursun, iyi olursun!” dedim.

“—Şöyle hastalığım var, böyle hastalığım var...” dedi.

“—Onlar da geçer inşaallah... Müezzinmişin; biraz da yat uyu, fazlaca... Öylece geçir vaktini, ama orucu bırakma! “

“—E şöyle, böyle...” dedi.

Dedim ki:

“—Senin bugün bıraktığın bir günlük orucun yerine, bir sene oruç tutsan onu ödeyemezsin!

Bir sene hiç bozmadan oruç tutsan, Ramazanda yediğin bir günün orucunu ödeyemezsin. Mükâfatını kazanamazsın... Bir rivayette de, ömrün boyunca oruç tutsan... Ömrün boyunca oruç tutsan, Ramazanda bir gün yediğin orucun yerini tutamaz!”

Onun için, Allah hepimizi affetsin de, bu mübarek günlerde şöyle lâyıkı vechiyle, Hakk'ın istediği gibi oruç tutmak nasib etsin... Kimsenin gönlünü kırmadan, kimseyi incitmeden; elimizden geldiği kadar herkese iyilik, güzellik, tatlı dil güler yüzle muamele ederekten, hoş sohbetlerle mübarek Ramazanımızı geçirmek cümlemize nasib ü müyesser etsin inşallah...*El-fâtîha!*

.....

(Yatsı ve teravîh namazından sonra dua etti.)

p. Dua

Sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb... El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salatü ve's-selâmü alâ hayra halkihî muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

Yâ Rabbi, bu okuduklarımızdan hâsıl olan sevapları, sevgili Peygamberimiz SAS Efendimiz Hazretleri'nin, ve bilcümle peygamberân-ı izâm hazerâtının; ruhlarıyla beraber, Ebu Bek-rinisSiddîk, Ömer'ül-Faruk, Osman-ı Zinnûreyn, Aliyyül-Mürteza, vebnâhümâ, ve'l-Fâtıma, ve sâir ezvâc-ı tâhîrat validelerimizin ruhlarıyla beraber; Nakşibend Muhammed Bahaeddin Hazretleri'nin, Mevlânâ Halid-i Bağdadî'nin,

Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin, Hasan Hilmi, İsmail Necâti, Ömer Ziyaeddîn Zeki ibn-i Abdillahi'dDagıstâni, Mustafa Feyzî ibni Emrillahi't-Tekfurdağî Hazretleri'nin ruhlarıyla beraber; bi'l-cümle mü'minîn ü mü'minâtın ruhlarına ve hassaten hâzırûn ve cemaat kardaşlarımızın da geçmişlerimizin ruhlarına ayrı ayrı hediye eyledik, Mevlâ vâsıl eyleye...

Cümlesinin ruhlarını mesrûr, kabirlerini pürnûr, makamlarını âlî, derecelerini yüksek eyleyip, seyyiatlarımızı ve seyyiatlarını da hasenâta tebdil eyleye...

Bizler dahi onlar gibi bu dâr-ı dünyadan göç vakti gelince, cümlemize az ağrı, âsân ölüm, kâmil bir iman ile ve buyurun:

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh” kelime-i tayyibe-i münciyesini de cân ü yürekten söyleye söyleye, çene kapayıp göz yummayı, Mevlâ cümle Ümmet-i Muhammed'e, hâssaten biz aciz kullarına da lütf u ihsân eyleye...

Allâhümmec'alnâ mine't-tevvâbîn... Vec'alnâ mine'l-mütetahhirîn... Vec'alnâ min ibâdike's-sâlihîn... Vec'alnâ mine'llezîne lâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenûn...

Allâhümme innâ nes'elüke temâme'n-ni'meh... Ve devâme'l- âfiyeh... Ve hüsne'l-hâtimeh... Bi-hürmeti'l-fâtihah!

Mehmet Zahid KOTKU

30. 07. 1979 - İskenderpaşaCamii

2 Ramazan 1399

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/
Münebbihat Sohbetlerine
PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

